

2025-01	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 4 Inleiding	Over gewasbescherming wordt gesteld: het landelijk tempo (van terugdringen van gewasbescherming) moet omlaag. Is GS bekend met het feit dat Nederland na Cyprus de hoogste hoeveelheid pesticiden per hectare gebruikt in de EU en zo ja, waarom wordt ervoor gepleit het terugdringen daarvan te vertragen?	Nederland kent ook de hoogste productie per hectare en heeft een brede keten van verwerkende en toeleverende industrie. Wij pleiten voor een integrale aanpak van het dossier gewasbeschermingsmiddelen waarin we uiteraard verduurzaming nastreven maar ook aandacht vragen voor de overgangstermijnen en de beschikbaarheid van alternatieve middelen. Dit laatste loopt nu niet in de pas met het uit de markt nemen van middelen daarom pleiten wij voor realistische termijnen.
2025-02	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 4 Belang zoet water	Waarom wordt hier het belang van zoet water voor de natuur niet opgemerkt? De opsomming doet nu veronderstellen dat zoet water alleen van belang is voor de landbouw, inwoners en bedrijven. Maar in andere betogen – en ook uit de rest van de najaarsnota – wordt het belang voor natuur juist wel aangehaald. Waarom in de kernsamenvatting dan niet?	Zoet water is inderdaad ook van belang voor de natuur, zoals elders ook vermeld. Het was inderdaad vollediger geweest als dit ook zo benoemd was in de inleiding van de najaarsnota.
2025-03	SGP	Bladzijde 5 Visserij	Rond de visserij is ook altijd beweging. Wat is de huidige stand van zaken/tussentijdse resultaten van het onderzoek waterkwaliteit Oosterschelde en kreeften en mosselsterfte?	Dit is een vierjarig onderzoek dat begin dit jaar gestart is. Het onderzoek is in volle gang maar het is te vroeg om tussentijdse resultaten naar buiten te brengen.
2025-04	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 6 Monitoring en sturingsinstrument stikstof	Wat moeten we ons voorstellen bij de ontwikkeling van een monitoring- en sturingsinstrument ten behoeve van de stikstofreductie? Is dit geheel eigen ontwerp? Ook gebruikt in andere provincies? Hoe is/wordt de garantie op betrouwbaarheid ingeregeld? Wanneer als PS in te zien?	Het monitoring- en sturingsinstrument dat momenteel in ontwikkeling is combineert verschillende gegevensbronnen om de keuze voor stikstofmaatregelen maximaal te onderbouwen. Een belangrijke pijler daarin is het ramen van stikstofemissies en -deposities van maatregelen. Daarbij wordt gebruikt gemaakt van de gevalideerde, landelijke dataset 'Dataset Stikstofdepositie Herkomst' van het RIVM. Ook andere provincies maken gebruik van deze dataset. Daarnaast wordt informatie over kosten, tijdpad en bijkomende effecten meegewogen in de tool. Het sturingsinstrument brengt deze informatie samen en presenteert deze in overzichtelijke grafieken, waarbij een verschillende alternatieve maatregelpakketten met elkaar kunnen worden vergeleken in een

				dashboard-omgeving. Dit laatste deel is specifiek voor de Provincie Zeeland ontwikkelt. De uitkomsten moeten worden gezien als een indicatie op basis van de gegevens die nu bekend zijn. Zoals in alle projecties naar de toekomst zitten daar onzekerheden in (zowel in de modellering als in het tijdpad en kostenraming). Deze onzekerheden kunnen ook inzichtelijk worden gemaakt. Een deel van de grafieken zullen worden gepresenteerd in het Stikstofplan zijn afkomstig uit het sturingsinstrument. De tool zal enkel voor intern gebruik bedoeld zijn en zal hierdoor ook niet gedeeld worden.
2025-05	VVD	Bladzijde 6 Inleiding prioritaire dossiers	GS geeft aan dat er geïnvesteerd moet worden in een organisatieontwikkelingstraject en koppelt dat aan Zeeland 2050. Kan GS dit verband nader duiden? En ook aangeven wat er met de extra middelen die in de voorjaarsnota zijn vrijgemaakt voor Zeeland 2050 is gedaan?	Zeeland 2050 is gebaseerd op de gedachte van groei in plaats van krimp, op ontwikkeling van kansen, op “wat kan wel” en op samenwerking met inwoners, bedrijven en andere overheden. Een dergelijke cultuur willen we via onze organisatieontwikkeling ook stimuleren en realiseren. Het in de voorjaarsnota toegekende budget wordt besteed aan onderzoek feiten & cijfers, inhuur van expertise, design/printwerk, websiteontwikkeling, organisatie bijeenkomsten (zaalhuur, sprekers, dagvoorzitters, verslaglegging).
2025-06	VVD	Bladzijde 7 Lobby richting Den Haag	Er wordt 20 miljoen opgenomen voor maatregelen in het landelijk gebied. Zijn deze middelen bedoeld ter uitvoering van het maatregelenpakket stikstofplan?	Dit bedrag is opgenomen in de <u>programmering</u> van de investeringsagenda voor toekomstige maatregelen op het gebied van natuur (stikstof), water en klimaat. Het betreft nog geen uitgewerkte maatregelen. Als er maatregelen of projecten bestedingsgereed zijn, zullen wij een voorstel doen aan u met het verzoek om middelen ter beschikking te stellen met dekking vanuit de bestemmingsreserve investeringsagenda. Zie ook de toelichting op de systematiek van de investeringsagenda in de inleiding op hoofdstuk 2 van de najaarsnota.
2025-07	BBB	Bladzijde 7 Hoofdstuk 1 prioritaire dossier, 1.1 natuur en stikstof. Halverwege “In onze investeringsagenda hebben we alvast in onze programmering een bedrag van 20 miljoen	Welke maatregelen zijn dit?	Zie antwoord op vraag 6.

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

		opgenomen voor maatregelen in het landelijk gebied op het gebied van natuur, water en klimaat.		
2025-08	BBB	Bladzijde 8, 1.3 Prioritair dossier: Organisatieontwikkeling.	Er wordt gesteld dat de wendbaarheid en effectiviteit van de organisatie vergroot moet worden. Welk probleem was er ontstaan in de organisatie? FTE gaan van 620 naar 665. Waar zit de verhoging van het aantal FTE's in? Is dit projectmatig of structureel? We werken toe naar een sturingsconcept en structuur die eenvoudig, helder en uitlegbaar is. Wat ging er niet goed?	De uitbreiding van capaciteit betreft hoofdzakelijk extra capaciteit binnen de teams die werken aan de landelijke transitie van het NPLG. Daarnaast zijn er verschillende traineeships opgestart binnen de thema's fysieke leefomgeving en water. Er is ingezet op prioritaire dossiers zoals Natuurherstel en Stikstof, Zeeland 2050, Organisatieontwikkeling en de voorbereiding van de bemensing voor de uitvoering van de PIOFAC-taken voor de RUD. Verder zijn enkele noodzakelijke versterkingen voorzien voor de grootschalige vervanging en renovatie van de provinciale infrastructuur en voor het thema Zorg. De nieuwe functies richten zich met name op projectmatig werken, ecologisch advies, vergunningverlening, monitoring en procesregie, met als doel de samenwerking met het Rijk te intensiveren. De extra capaciteit is een combinatie van tijdelijke (t/m 2028) en structurele inzet.
2025-09	SGP	Bladzijde 8 Ontwikkeling FTE	Groei FTE van 620 naar 665 en verder in 2026. Wat is de meerjarige verwachting op dit punt?	Eventuele groei in de toekomst hangt nauw samen met de ontwikkeling van de uit te voeren taken en ambities. Belangrijk hierin is ook de bestuurlijke ambitie van zowel GS als PS en zal per onderwerp verschillen. De komende tijd zal er in ieder geval groei plaatsvinden doordat wij de PIOFACH taken voor de RUD Zeeland uit gaan voeren. Hierbij is ook relevant dat voor een deel van de ambities en opgaven geldt dat dit materieel betaald wordt door derden, zoals het Rijk of zoals in geval van genoemde PIOFACH taken de deelnemers van de GR RUD.
2025-10	D66	Bladzijde 8 Over deze zin 'In onze investeringsagenda hebben we alvast in onze programmering een bedrag van € 20 miljoen opgenomen voor maatregelen in het landelijk gebied op het gebied van natuur (stikstof), water en klimaat.'	Zijn dit gewoon de maatregelen zoals we die hebben besproken in het koplopersprogramma?	Zie antwoord op vraag 6.
2025-11	D66	Bladzijde 9	We lezen bij de organisatieontwikkeling dat er veel wordt geïnvesteerd in personeel, zowel in kwaliteit als	Zie antwoord op vraag 9

			kwantiteit. We zien daarbij een groei in aantal FTE's. Wat is nu de doelstelling van GS voor de aankomende periode? Gaan er weer 45 FTE bijkomen in de resterende bestuursperiode?	
2025-12	D66	Bladzijde 9 Aanvullend op bovenstaande	In de begroting lezen we op bladzijde 135 dat we investeren in het aantrekken, ontwikkelen en behouden van personeel.	We investeren in het versterken van recruitment en een goede recruitmentcampagne, om ons blijvend goed te positioneren op de arbeidsmarkt. Daarnaast trekken we, samen met partners in de regio, trainees aan onder andere op het gebied van fysieke leefomgeving, water en natuur. Daarnaast investeren we volop in de ontwikkeling van onze medewerkers via ons project "ambtelijk vakmanschap", dat bestaat uit opleiding, begeleiding/coaching en leren op de werkvloer.
2025-13	D66	Bladzijde 10	Bij het verhogen van de programmering met € 10 miljoen vragen we ons af of dit alleen wordt gereserveerd voor de zoetwatervoorziening Reimerswaal? Is er een procentuele verdeling van die € 10 miljoen voor Reimerswaal of andere projecten?	Het is bedoeld voor zoetwaterprojecten, breder dan alleen Reimerswaal. Zodra een project bestedingsgereed is, dus wanneer daadwerkelijke besteding aan de orde is, komen wij bij u terug met het verzoek om middelen ter beschikking te stellen met dekking vanuit de bestemmingsreserve investeringsagenda. Zie ook de toelichting op de systematiek van de investeringsagenda in de inleiding op hoofdstuk 2 van de najaarsnota.
2025-14	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 10 NPW	Er is een incidentele bate van 2636K die ten gunste van de budgettaire ruimte wordt gebracht. Betekent dit dat geld dat bestemd is voor natuurherstel terugvloeit naar de algemene middelen?	Nee, in de provinciale meerjarenbegroting zijn via de Najaarsnota 2023 de structureel hogere beheerlasten voor natuur opgenomen ten laste van de budgettaire ruimte vooruitlopend op de te ontvangen afkoopsom. Met andere woorden: de structureel hogere beheerlasten die hiermee verband houden zijn eerder ten laste van de algemene provinciale middelen gebracht. Hierdoor is het zuiver om de incidentele bate die hiermee verband houdt ten gunste van de algemene middelen te brengen.
2025-15	CU	Bladzijde 10, 11 Beheer en onderhoud: resultaat 2025 en risicomanagement	Omdat het begrotingsjaar 2025 nog loopt, kunt u niet het definitieve overschrijdingsbedrag noemen. Kunt u op basis van de realisatie tot en met het derde kwartaal aangeven of en in welke mate een overschrijding van het onderhoudsbudget wordt verwacht, hoe de onderhoudsreserve hierop wordt ingezet en welke	De uitvoering van het groot onderhoud tot en met het derde kwartaal van 2025 bedraagt circa 80% van het beschikbare budget. Op basis van de reeds verstrekte opdrachten wordt een overschrijding verwacht die binnen de onderhoudsreserve kan worden opgevangen. Er is geen sprake van een onderhoudsachterstand; het noodzakelijk onderhoud neemt wel

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

			concrete maatregelen in 2025 al zijn genomen om de onderhoudsachterstand te verminderen?	toe, zoals blijkt uit inspecties en technische onderzoeken van het areaal. Om deze groeiende opgave uit te voeren, is de afdeling Infrastructuur uitgebreid en is binnen de organisatieontwikkeling gestuurd op productieverhoging. De huidige inrichting van de afdeling maakt dit mogelijk en borgt de continuïteit en kwaliteit van het beheer, zodat het provinciale areaal in goede en veilige staat blijft.
2025-16	VVD	Bladzijde 11 Tabel afschrijvingen	Zijn dit de wettelijk voorgeschreven termijnen? Wat is het verschil met door aannemers gestelde levensduur?	De wettelijke afschrijvingstermijnen voor infrastructuurprojecten zijn vastgelegd in de financiële verordening van de Provincie Zeeland, op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Dit zijn administratief vastgestelde termijnen voor de financiële verslaglegging en komen niet altijd overeen met de feitelijke levensduur van het object. De door aannemers gestelde levensduur heeft betrekking op de ontwerplevensduur, die het product is van factoren als materiaalkeuzes, uitvoeringskwaliteit, omstandigheden tijdens de aanleg, zoals weersinvloeden. Deze levensduur kan daardoor afwijken van de afschrijvingstermijn uit de financiële verordening.
2025-17	VVD	Bladzijde 10-11,paragraaf 2.1.2	Er staat een winstwaarschuwing over de groeiende instandhoudingsopgaven van onze wegen en kunstwerken. Vraag: Is deze aanvullend op de besluitvorming voorjaarsnota 2024 (bladzijde 11)?	Ja, dit betreft een aanvulling op de besluitvorming uit de Voorjaarsnota 2024. Door de toenemende onderhoudsbehoefte, inflatie en krapte op de arbeidsmarkt nemen de kosten verder toe. Daardoor ontstaat het risico dat de huidige budgetten op termijn structureel onvoldoende zijn om het gewenste onderhoudsniveau te handhaven. In de Voorjaarsnota 2026 wordt hierover nader gerapporteerd.
2025-18	VVD	Bladzijde 13 HELP regeling	Hebben we in beeld wat het potentieel aan panden is dat in aanmerking komt voor de HELP regeling, om hoeveel panden gaat dit? Hoe wordt speculatie door projectontwikkelaars tegengegaan? Is ontwikkeling woningen voordeliger voor toekenning?	Er is geen actueel en sluitend register van leegstaande panden. Het CBS inventariseert jaarlijks bij gemeenten naar de leegstandscijfers van alle panden en publiceert die het jaar erna. Deze cijfers zijn niet voldoende bruikbaar om te bepalen hoeveel leegstaande panden er zijn en in aanmerking kunnen komen voor de regeling. Voor de verlening van de subsidie wordt door een extern deskundige een analyse gemaakt van de kosten en baten van het project. Hiermee wordt de noodzaak van de subsidie bepaald (de

				aanwezigheid van een zogeheten onrendabele top). Na afloop wordt in de verantwoording de balans opgemaakt van de daadwerkelijke kosten en opbrengsten door verkoop of verhuur. Na de realisatie is de verdere waardeontwikkeling van de woningen uiteraard onderhevig aan de ontwikkelingen op de woningmarkt. Ja, de HELP regeling is alleen bedoeld voor de realisatie van woningen in panden die voorheen een andere bestemming hadden.						
2025-19	VVD	Bladzijde 13 Gebiedsgerichte aanpak en Help Regeling	Wat is het totaal aan middelen wat beschikbaar is voor de gebiedsgerichte aanpak en de Help regeling uitgesplitst in jaren 2026, 2027, 2028, 2029, 2030. Met andere woorden welke middelen zijn beschikbaar voor de uitvoering van de Zeeuwse woondeal?	Voor de subsidieregelingen verwijzen wij naar vraag 2026-11 (VVD, vragen naar aanleiding van de begroting). Naast de genoemde regelingen is er nog een SPUK van het Rijk voor ondersteuning van de provincie en gemeenten bij de uitvoering van de Woondeal. Hiervoor is het budget als volgt: <table><tr><td></td><td>2026</td><td>2027</td></tr><tr><td>Begroot</td><td>€ 365.000</td><td>€ 542.429</td></tr></table> Daarnaast is er een regulier (jaarlijks) budget van € 123.600 voor wonen voor monitoring, prognose, ondersteuning gemeenten, onderzoek onder andere ten behoeve van de woondeal.		2026	2027	Begroot	€ 365.000	€ 542.429
	2026	2027								
Begroot	€ 365.000	€ 542.429								
2025-20	SGP	Bladzijde 14 Bereikbaarheid WST	De Provincie heeft regie op het bereikbaarheidsplan genomen. Wanneer is een 1e concept te verwachten en hoe ziet de verdere tijdslijn er uit?	Er wordt hard gewerkt om aan het einde van dit jaar een concept-bereikbaarheidsplan te kunnen delen. Op korte termijn kunt u van ons een informerende brief verwachten met hoe we om willen gaan met het stakeholdermanagement. Het bereikbaarheidsplan wordt in 2026 uitgerold, zodat aan het begin van 2027 het herstelproject van de Westerscheldetunnel kan starten.						
2025-21	SGP	Bladzijde 14 "De Provincie Zeeland (...) nieuw beleidskader VTH".	Gelet op signalen over toenemende drugssmokkel en -ondermijning, overlast en inbraken in Zeeland: Welke concrete acties en middelen zet GS in 2026 in om de veiligheidsbeleving en weerbaarheid te versterken binnen de provinciale bevoegdheden?	Provincie Zeeland heeft geen bevoegdheden als het gaat om de aanpak van drugscriminaliteit, aanverwante overlast of inbraken. In het beleidskader VTH hebben we vastgelegd dat wij binnen onze bevoegdheden inzetten op scherp vergunnen (BBT/actualisatie), risico-gestuurd toezicht en handhaving en Bibob-toepassing. Daarnaast zetten wij in op preventie/participatie en samenwerking met partners in de toezicht keten.						

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

2025-22	SGP	Bladzijde 15 Binnenvaart	Het actieprogramma binnenvaart loopt. Een van de onderdelen is dat de SGP gemeenten via GS vraagt om werk te maken van ligplaatsen voor de binnenvaart (2 per gemeente). Wat is de stand van zaken en vindt er ambtelijk en/of bestuurlijk overleg plaats op dat punt.	De afgelopen maanden is met alle gemeenten op ambtelijk en bestuurlijk niveau overleg geweest over mogelijkheden voor het realiseren van extra ligplaatsen. Met gemeenten waar serieuze mogelijkheden worden gezien voor het realiseren van extra ligplaatsen worden vervolgesprekken gevoerd, om de mogelijke ondersteuning hierbij door de Provincie te bepalen en uit te werken. Wij streven ernaar een concrete invulling van die ondersteuning uit te kunnen werken ten behoeve van de voorjaarsnota 2026. Vanuit de Provincie zelf wordt realisatie van een extra ligplaats in het Kanaal door Walcheren voorbereid.
2025-23	VVD	Bladzijde 15 Doorfietsroute	GS stelt voor om aanvullend € 2 miljoen beschikbaar te stellen vanuit onze investeringsagenda, die we toe zouden moeten voegen aan de dekkingsreserve wegeninvesteringen ter dekking van de afschrijvingslasten gedurende 35 jaar. Is het gebruikelijk dat dat nu gebeurt (na de eerdere reservering)? Of was dit eerder over het hoofd gezien?	Ja, het is de gebruikelijke systematiek om een krediet aan te vragen wanneer het ontwerp en raming voor een infrastructureel project gereed zijn en dit te dekken uit de investeringsagenda en deze toevoegen aan de dekkingsreserve wegeninvesteringen. De € 2,0 miljoen is niet eerder over het hoofd gezien. In eerste instantie zijn alleen middelen geraamd voor de onderhoudswerkzaamheden van het bestaande fietspad. Het omvormen van het bestaande fietspad tot een doorfietsroute bedragen € 2,0 miljoen + € 1,5 miljoen van het rijk extra.
2025-24	VVD	Bladzijde 15, 2.3.1	In 2026 richt men zich op rol defensie en de kansen die dit biedt voor Zeeuwse maakindustrie. Is dit inclusief de logistieke doorvoerlijnen, wordt evenmin genoemd bij infrastructuur.	Heel specifiek gaat het hier over het aanjagen van militaire en civiele (dual-use) innovaties binnen het Zeeuwse mkb. Dit doen we onder andere door het oprichten van een strategische regionale samenwerking tussen het Ministerie van Defensie, het Ministerie van Economische Zaken, Impuls Zeeland, Provincie Zeeland en een vertegenwoordiging vanuit de industrie. Samen vormen deze organisaties een regioteam dat zich richt op de koppeling tussen de Zeeuwse maakindustrie en de defensiesector. Impuls Zeeland is ook aangesloten bij het ROM-brede overleg met Defensie (DEFROM-overleg). In een bredere context kijken we ook binnen andere beleidsvelden naar de raakvlakken met Defensie, zoals het ruimtelijke aspect vanuit het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (Zeeland als laagvlieggebied), de rol van de Vlissingse haven voor host nation support, de staat van onze infrastructuur

				(en eventuele koppelkansen), lobbytrajecten, (Europese) fondsen en samenwerkingsverbanden.
2025-25	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 15 Regionale economie	Wordt er bij het onderzoek op welke wijze kunstmatige intelligentie kan bijdragen aan economische- en maatschappelijke ontwikkeling ook onderzocht waar kunstmatige intelligentie mogelijk juist schadelijke effecten kan hebben op deze ontwikkelingen? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?	Een Zeeuwse AI hub is het regionale samenwerkingsconstruct dat we willen inzetten om gezamenlijk verder onderzoeken uit te voeren binnen het AI thema. De AI hub dient als middel om antwoord te geven op de vraag op welke wijze kunstmatige intelligentie bij kan dragen aan de economische en maatschappelijke ontwikkeling in de regio. Op het moment van schrijven zit de AI hub nog in de voorbereidende fase. We benaderen al onze AI vraagstukken echter wel reeds met een brede scope. Dit houdt in dat we naast kansen en mogelijkheden ook specifiek aandacht hebben voor de ethische kant, (veiligheids)risico's en de impact op het milieu en mens. Deze uitgangspunten worden uiteraard ook gehanteerd binnen de toekomstige AI hub. Vanuit de Digitale Agenda wordt op dit moment bijvoorbeeld een filmreeks ontwikkeld, als één van de sporen binnen het AI thema, waar al deze dimensies tevens aan bod komen.
2025-26	D66	Bladzijde 15 Over het bereikbaarheidsplan Westerscheldetunnel:	Waarom wordt er door ons een half miljoen uit de budgettaire ruimte gehaald? Betalen anderen ook mee aan het tot stand komen van het bereikbaarheidsplan?	Omdat wij de regie op het opstellen van het bereikbaarheidsplan genomen hebben en om snelheid te maken gezien de urgentie van het vraagstuk, financieren wij de kosten die noodzakelijk zijn voor de totstandkoming van dit plan. Over de verdeling van kosten voor uitvoering van het plan zelf worden in de komende periode afspraken gemaakt.
2025-27	BBB	Bladzijde 16 Hoofdstuk 2, 2.3.1 Strategische onderwijs- en onderzoek agenda. "Dit doen we door het versterken van het academisch onderwijs...."	Zet de Provincie Zeeland hierbij ook in op een volwaardige universiteit in Zeeland?	GS zetten in op de verdere ontwikkeling van volwaardig universitair onderwijs in Zeeland, in nauwe samenwerking met bestaande universiteiten en kennisinstellingen. De focus ligt op academisch onderwijs (bachelor én master) en onderzoek rond de Zeeuwse thema's water, energie en voedsel.
2025-28	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 16 Onderzoeks- en onderwijsagenda	Hoeveel van deze post van 540K is bestemd voor nucleair onderwijs?	Er is op dit moment geen specifieke reservering voor nucleair onderwijs.
2025-29	VVD	Bladzijde 16 Positieve gezondheid	Op welke wijze wordt hier invulling aan gegeven?	Binnen verschillende beleidsterreinen wordt bijgedragen aan positieve gezondheid. Dit wordt ook wel "Heath in all policy" genoemd. Denk hierbij aan de activiteiten in het kader van het sportakkoord, de kerngezond programma's binnen Wind in de

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

				Zeilen en de Regio Deal North Sea Port District, subsidies via het leefbaarheidsfonds en de aanleg van de vele fietspaden in Zeeland. Momenteel wordt er verkend welke inzet er via zorgbeleid op positieve gezondheid nog meer kan worden ingezet.
2025-30	BBB	Bladzijde 17, 2.3.2 Museumbeleid	Stand van zaken IMZ, maken zij aanspraak op gelden uit een ander budget dan het museumbeleid? Is dus de € 250.000 beschikbaar voor de kleine musea en hoeft hier geen aanvraag voor het IMZ uit gedaan worden? Wanneer wordt de regeling voor kleine musea opengesteld?	De regeling voor kleine musea wordt uiterlijk begin 2026 opengesteld. Uw GS stelt in de najaarsnota aan PS om een transitiebudget cultuur en erfgoed beschikbaar te stellen voor de jaren 2026-2028. Dit budget is bedoeld om organisaties die in het verleden een subsidie ontvingen en door de wijzingen in beleid minder budget ontvangen, een overgang te bieden. Daar valt het IMZ ook onder. Na dit transitiebedrag kan IMZ projectmiddelen aanvragen uit de regeling.
2025-31	BBB	Bladzijde 17, 2.3.2 Museumbeleid	Collectiezeeland.nl hoeveel kleine musea zijn hier reeds bij aangesloten? Hoe worden zij geïnformeerd over de mogelijkheden?	Er zijn 24 musea/collectie beherende instellingen bij aangesloten. De musea worden voornamelijk geïnformeerd via Erfgoed Zeeland en de inzet van de museumconsultent. Daarnaast is er voor het nieuwe museumbeleid ingezet op een bijeenkomst via de Vereniging Zeeuwse Musea.
2025-32	BBB	Bladzijde 17, 2.3.2 Cultuur De aanvragen voor meerjarige subsidie kunsten en festivals zijn groter dan het beschikbare budget.	Hoe wordt naast provinciale subsidies ingezet op het naar Zeeland halen van meer andere gelden voor cultuur?	We zetten in op goede relaties met Rijk (onder andere convenant stedelijke regio, bestuurlijke afspraken cultuurbeoefening) en de Rijksfondsen, we hebben de Cultural Board voor lobby en verbreding van draagvlak en netwerk (mede via die inzet Cultuur in Regiodeal NSPD) en Cultuurkwadraat heeft opdracht veld te ondersteunen en te ontwikkelen op het gebied van fondsenwerving - met bijvoorbeeld workshops en informatiebijeenkomsten, maar ook adviesvouchers en via hun rol in de Raad v 12 (landelijk netwerk).
2025-33	SGP	Bladzijde 17 "Dit doen we (...) Onderwijs- en Onderzoek agenda 2025-2035."	In de Najaarsnota staat dat GS inzet op versterking van het academisch onderwijs en uitvoering van de Onderwijs- en Onderzoek agenda 2025-2035. In de praktijk ervaren Zeeuwse studenten belemmeringen om aan de UCR te studeren. UCR-studenten betalen € 4.845 collegegeld per jaar (2025–2026), bijna dubbel het wettelijke tarief van € 2.601 (DUO), de opleiding is	a. De meerderheid van de studenten aan de UCR vertrekken na hun bacheloropleiding uit Zeeland om elders een masteropleiding te doen. Dit benadrukt het belang dat GS zich zullen inspannen voor aanvullend academisch onderwijs (zie strategische onderwijs- en onderzoeksagenda). Binnen het nieuwe curriculum van UCR is de 'Community Engaged Learning'-component geïntroduceerd, waarbij studenten

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

			volledig Engelstalig, er worden geen gerichte vakopleidingen zoals rechten, bedrijfskunde of geneeskunde aangeboden, er is geen masteraanbod aan de UCR en alle studenten moeten verplicht op de campus wonen. a. In hoeverre heeft GS in kaart dat UCR-studenten na afstuderen in Zeeland blijven en hoe sluit hun profiel aan op de vraag van het Zeeuwse bedrijfsleven? b. Welke concrete maatregelen zet GS in 2026 in om deze drempels voor Zeeuwse jongeren te verlagen?	werken aan maatschappelijke en bedrijfsgerichte vraagstukken. Hierdoor ontwikkelen zij praktijkgerichte vaardigheden en verkrijgen zij inzicht in de verscheidenheid en waarde van Zeeuwse organisaties. b. Het vaststellen van collegegeldtarieven, toelatingsbeleid en programma-inhoud is de verantwoordelijkheid van de onderwijsinstelling zelf. GS stimuleren via Campus Zeeland de samenwerking tussen instellingen om het Zeeuwse onderwijsaanbod breder, toegankelijker en beter verbonden te maken met de regionale arbeidsmarkt. In 2026 zetten GS verder in op versterking van doorlopende leerlijnen en het ontwikkelen van aanvullend academisch onderwijs in Zeeland (masteropleidingen). Zodat meer studenten – ook uit Zeeland – binnen de regio kunnen studeren op een manier die aansluit bij hun interesse en toekomstperspectief.
2025-34	D66	Bladzijde 18	Hoe worden de extra middelen voor het transitiebudget cultuur en erfgoed onder de aandacht gebracht van organisaties die betrokken zijn bij deze transitie?	De groep organisaties waar eerder dit jaar een zienswijze traject mee is gevoerd, hebben wij reeds geïnformeerd over een afbouwtraject, indien dit door besluitvorming in de meerjarenregeling noodzakelijk blijkt. Met de musea gaan wij op korte termijn in gesprek om de transitie middelen te bespreken.
2025-35	CU	Bladzijde 18,19 Oplopende kosten door faunaschade	Kunt u aangeven hoeveel de provincie tot en met het derde kwartaal van 2025 aan tegemoetkoming van faunaschade heeft uitgegeven en hoe dit zich verhoudt tot de voor 2025 geraamde bedragen? Welke voorlopige resultaten heeft het verlengen van de afschotperiode opgeleverd en welke aanpassingen worden op basis van deze tussentijdse ervaringen overwogen?	Nee dat gaat niet. Wij krijgen van BIJ12 een raming over een geheel schadejaar aan de hand van de ingediende verzoeken om tegemoetkoming en de reeds gedane taxaties. Voor 2025 was bij de Provincie € 3 miljoen geraamd. Dit is te weinig, de meest recente raming over 2025 gaat nu uit van € 3,6 miljoen. Het verlengen van de afschotperiode (uur voor zonsopgang en uur na zonsondergang) heeft een verhoogd afschot van ganzen opgeleverd. Op basis van deze tussentijdse ervaringen wordt het ganzenbeheer voortgezet zoals het nu is (dus inclusief het uur voor en uur na).
2025-36	D66	Bladzijde 19 Over deze zin: 'Los daarvan is ongeveer 50-70 hectare van de verworven gronden ingericht met Natuur.'	Komen we hiermee weer op koers om het Natuur Netwerk Zeeland af te ronden in 2027?	De afgelopen 2 jaar zijn grote stappen gezet in de vergroting van uitvoeringskracht, ook in de realisatie van het natuurnetwerk. Omdat de laatste hectares over het algemeen ook het moeilijkst zijn is het ondanks deze stappen niet met zekerheid te zeggen dat we (weer) op koers liggen.
2025-37	CU	Bladzijde 21,22	Welke voorlopige financiële effecten zijn tot en met het derde kwartaal van 2025 zichtbaar door het wegvallen	Geen. Dekking 2025 van de € 6,7 miljoen heeft uit ZEH dividend plaatsgevonden. Uit septembercirculaire 2025 blijkt een plus van

		Wegvallen weeffoutcompensatie en provinciefonds	van deze compensatie en de wijzigingen in het provinciefonds? En welke maatregelen heeft het college tot nu toe genomen om eventuele tegenvallers binnen dit jaar op te vangen?	€ 6,26 miljoen en samen met de vrijval van het restant van de stelpost provinciefonds ad € 831.000 ten gunste van de budgettaire ruimte resteert er geen tegenvaller in 2025.
2025-38	BBB	Bladzijde 22	Als de weeffoutcorrectie gedekt wordt uit de stelpost provinciefonds, maar het teveel in die stelpost valt vrij naar de budgettaire ruimte, kunnen we dan zeggen dat de weeffoutcorrectie indirect gedekt wordt vanuit de budgettaire ruimte?	Ja
2025-39	SGP	Bladzijde 23 Transitiefonds Zeeland	Welk type financieringen worden hier uitgezet en welke balans in risico/rendement wordt nagestreefd? Het risicoprofiel blijft ook in het plan zelf vrij algemeen.	Er kunnen leningen en participaties verstrekt worden. Het fonds streeft een revolverendheid na van 100% (instandhouding van het vermogen), het fondsmanagement zal dit in haar risicobeheer bewaken en hier jaarlijks over rapporteren.
2025-40	CU	Bladzijde 24,25 Risicoreserves en Impuls Zeeland	Welke concrete risico's zijn in 2025 geconstateerd bij projecten of leningen onder deze regelingen, waardoor de noodzaak voor een risicoreservering is ontstaan? Heeft het college in 2025 al een beroep moeten doen op bestaande reserves en hoe wordt beoordeeld of de beoogde omvang van de nieuwe reserve voldoende is?	Het streven is om in de AVA Impuls van 20 november 2025 over te gaan tot het oprichten van het Transitiefonds. Na oprichting van het fonds zal het nog enige tijd duren voordat er daadwerkelijk leningen worden verstrekt en/of participaties worden aangegaan. Naar verwachting zullen de eerste leningen verstrekt worden in het 1 ^e kwartaal van 2026. Derhalve zijn er in 2025 nog geen concrete risico's. Het transitiefonds streeft naar een revolverendheid van 100%. Indien deze streefwaarde in de toekomst gerealiseerd wordt betekent dit dat de waarde van de financiële inbreng van de provincie gelijk blijft. De bestemmingsreserve is gevormd vanuit het voorzichtigheidsprincipe. Mocht in de toekomst blijken dat de gerealiseerde revolverendheid lager is dan 100% dan komt de eventuele noodzakelijke afboeking ten laste van de gevormde bestemmingsreserve en heeft deze daardoor geen invloed op het resultaat van de Provincie. Dit geldt ook voor de leningen die uitgezet zullen worden via de Stimuleringsregeling Langer en Duurzaam Thuis. De reservering is bedoeld voor het mogelijke risico dat een één of meerdere leningen niet terugbetaald kunnen worden. Op dit moment is dat nog niet aan de orde.
2025-41	VVD	Bladzijde 24, 3,2 SVN	Er wordt extra ingezet op leningen voor inwoners van Zeeland om te verduurzamen.	De middelen uit de voorgestelde stimuleringsregeling Langer Duurzaam Thuis zijn bedoeld voor particulieren woningbezitters. We zien dat juist de particuliere woningbezitters

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

			Gelden deze extra middelen alleen voor particulieren? Of kunnen ook bedrijven, VVE's, resp. corporaties hiervan gebruik maken? Wie bepaalt (gemeente, Provincie)?	verduurzamingsmaatregelen vaak achterwege laten. De exacte invulling van deze regeling volgt nog in de uitwerking. Vooral is de insteek om de regeling niet gelijk voor VVE's open te stellen omdat ze een zeer fors beslag kunnen leggen op de beschikbare middelen. Dit wordt nog nader bepaalt in overleg met de gemeenten. Woningcorporaties kunnen gebruik maken van geborgde financiering via het waarborgfonds sociale woningbouw.
2025-42	D66	Bladzijde 25	Hoe is GS gekomen tot het bedrag van € 14,3 miljoen om in het Transitiefonds Zeeland te steken?	Vanuit het in 2025 totaal te ontvangen ZEH-dividend over 2024 is het 20 % vrij te besteden deel € 13,5 miljoen. Samen met € 0,8 miljoen uit de investeringsagenda maakt dit samen € 14,3 miljoen
2025-43	D66	Bladzijde 25	Zijn er ook risico's door aan te haken bij het Svn-fonds?	De Svn is een landelijk opererend en gecertificeerd Stimuleringsfonds dat sinds 1996 bestaat en voor zeer veel overheden werkzaam is. De mogelijkheid bestaat dat een lening oninbaar wordt, doordat de leningnemer niet aan de betalingsverplichting kan voldoen. Svn heeft over de hele portefeuille een default van <1%, dat wil zeggen een betalingsachterstand van 3 maanden, wat nog niet betekent dat een lening oninbaar is. Ervaringen in andere provincies over de jaren heen laten zien dat het risico op niet terugbetalen zeer laag is.
2025-44	D66	Bladzijde 25	Verwachten GS een hoger of lager rendement (procentueel gezien) via het Svn-fonds dan door middel van het uitlenen van geld bij provincies en gemeenten buiten Zeeland?	Dit is lastig te vergelijken, omdat het twee verschillende doeleinden betreft. Uitlenen van geld heeft een rendementsdoel en de stimuleringsregeling heeft een beleidsdoel. Namelijk zoveel mogelijk woningen in Zeeland verduurzamen en levensloopbestendig maken via een revolverend fonds waardoor met het beschikbaar budget het hoogst aantal woningbezitters kan worden gefaciliteerd. Het rentepercentage van de stimuleringsregeling bepalen we bij de uitwerking van de regeling, wat plaatsvindt op het moment dat we het geld formeel beschikbaar hebben. We zullen hierbij een rentepercentage hanteren dat vergelijkbaar is met soortgelijke regelingen bij andere provincies en de Zeeuwse gemeenten die nu een regeling aanbieden, om deelname te stimuleren.
2025-45	SGP	Bladzijde 25	Aanpassing afwegingskader ZEH-dividend 80/20%. Dit kader staat net, wat maakt aanpassing nodig? En welke gedachten leven er?	In het kader van Zeeland 2050 zijn we aan het onderzoeken waar we de gemeenschappelijke belangen met het Rijk kunnen vinden. Het is de bedoeling dat de overeenstemming in visie wordt

				beschreven in een Strategische Agenda. In de financiële doorvertaling hiervan is onze insteek dat zowel het Rijk als wij hier middelen voor vrij maken. Het is mogelijk dat we als dekking voor ons eigen aandeel een beroep zullen doen op de ZEH-middelen. Als dit nodig is, gaan wij met u in gesprek over aanpassing van het kader.
2025-46	D66	Bladzijde 26	Zou het GS helpen om voortvarender een strategische investeringsagenda met het Rijk op poten te zetten als ze meer financiële slagruimte krijgen dan PS nu via het afwegingskader ZEH aan GS hebben gegeven?	Uiteindelijk is het doel om samen met het Rijk te komen tot een breed en samenhangend investeringsprogramma, dat bijdraagt aan het structureel versterken van Zeeland. Omdat ook het Rijk zich bewust is van de middelen die in Zeeland verwacht worden, is het niet geloofwaardig wanneer Zeeland alleen geld van het Rijk vraagt. Het ligt daarom voor de hand dat wij op enig moment een voorstel aan u zullen voorleggen om meer ruimte in het afwegingskader te maken.
2025-47	CU	Bladzijde 26,27,28 Beveiliging Provinciehuis en toenemend activisme	Welke fysieke en digitale veiligheidsmaatregelen zijn tot en met het derde kwartaal van 2025 daadwerkelijk uitgevoerd naar aanleiding van deze risicoanalyse? Hoeveel is er tot nu toe aan deze maatregelen uitgegeven, en aan welke indicatoren toetst u tussentijds of het risiconiveau daadwerkelijk is gedaald? Hoe komt het dat er na 2023 nu pas daadwerkelijk aanpassingen worden gedaan, behalve de bewaker bij de deur? Is daar een aanleiding voor?	Omdat het de veiligheid van de organisatie betreft, kunnen in verband met de openbaarheid geen details worden verstrekt. Het is niet wenselijk om specifieke werkwijzen of beveiligingsmaatregelen openbaar te maken, omdat dit de weerbaarheid van de organisatie kan verminderen. Binnen de geldende kaders wordt informatie zo transparant mogelijk gedeeld. a) In de afgelopen periode is de toegangscontrole verder aangescherpt, onder meer door de verplichting om de gepersonaliseerde toegangspas zichtbaar te dragen binnen de beveiligde zones. Tevens zijn aanvullende procedures en protocollen ontwikkeld met betrekking tot de fysieke toegangsverlening tot de gebouwen. Daarnaast zijn maatregelen getroffen om de compartimentering te optimaliseren en zijn de beveiligingssystemen verder geoptimaliseerd. b) De kosten voor de verscherpte toegangscontrole middels gepersonaliseerde toegangspassen bedragen: incidenteel € 30.600 en structureel € 3.500 c) Uiteindelijk doel is dat het risiconiveau daadwerkelijk daalt. Middels steekproeven toetsen wij het effect van de genomen maatregelen versus prestatie-indicatoren. Op basis hiervan nemen wij aanvullende maatregelen, zoals instructie medewerkers.

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

				d) Afgelopen periode hebben zich gelukkig geen ernstige incidenten voorgedaan. De maatschappelijke context waarin ook de Provincie Zeeland opereert, wordt echter steeds meer gekenmerkt door toenemend activisme, polarisatie en fysieke acties gericht op overheidsinstellingen en bestuurders, wat het risico op incidenten verhoogt. De beveiligingsaanpak, die nog grotendeels was gebaseerd op verouderde uitgangspunten, sloot daardoor niet volledig aan bij het actuele dreigingsbeeld en het hybride gebruik van het provinciehuis.
2025-48	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 27 Tabel verhoging fractie-ondersteuning PS	Kan GS uitleggen hoe de berekening van deze afgesproken verhoging uitkomt op € 398.000? Elke fractie zou er toch € 60.000 bij krijgen (x13 = € 780.000) plus nog eens € 5.000 voor ieder extra PS-lid boven de 1 persoonsfracties (thans rond de 25 = € 125.000). Zien wij iets over het hoofd? Graag een toelichting	In uw vergadering van 6 juni 2025 heeft u het voorstel over de versterking van de fractieondersteuning PS Zeeland behandeld. Onder de paragraaf financiële consequenties wordt toegelicht hoe we aan het bedrag van € 398.000 zijn gekomen.
2025-49	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 27 Veiligheid Abdij	Hoe verhouden de extra beveiligingsmaatregelen zich tot eerdere aanbevelingen van de Rekenkamer?	Deze maatregelen zijn genomen naar aanleiding van de aanbevelingen van de Rekenkamer om de fysieke beveiliging verder te versterken.
2025-50	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 28 IPO en BIJ12	Zijn de extra kosten voor applicaties en data structureel of incidenteel?	Gedeeltelijk incidenteel in 2025 en deels structureel in verband met beheerkosten van de nieuwe applicatie voor het Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen (LISA).
2025-51	D66	Bladzijde 28	Heeft GS al eens geëvalueerd in welke mate het IPO bijdraagt aan Zeeuwse provinciale doelen?	Nee, een specifieke Zeeuwse evaluatie voor de bijdrage van het IPO is niet aan de orde. Het IPO is bij uitstek een samenwerkingsverband waarin de 12 provincies gezamenlijk een vuist maken. Dit schaalvoordeel heeft op verschillende onderwerpen al zijn effect laten zien. Vanzelfsprekend zitten de voor Zeeland belangrijke onderwerpen en doelen binnen het IPO-geluid, net zoals dat geldt voor de andere provincies. Middels de verschillende BAC-vergaderingen wordt bestuurlijk de specifieke context van Zeeland onder de aandacht gebracht.
2025-52	D66	Bladzijde 30	Wat betekent 'Bestedingsgereed' in de tabel?	Dit betreft alle voorstellen die beschreven zijn in hoofdstuk 2 die dekking vragen uit de investeringsagenda. Het zijn projecten uit de investeringsagenda die 'bestedingsgereed zijn'.
2025-53	SGP	Bladzijde 30	Het noemen van de ratio ten opzichte van de algemene reserve is met het nieuwe risicomanagementbeleid toch	Het was inderdaad correcter om hier in te gaan op de ratio weerstandsvormogen. In de commissie Bestuur van 10 oktober jl.

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

			losgelaten? Juister dient hier de ratio weerstandsvermogen te staan. Is dit juist en hoe staat die er voor in deze nota?	is de risicorapportage behandeld waarin deze nieuwe ratio opgenomen is. Na inrekening van de voorstellen uit de najaarsnota blijft de ratio weerstandsvermogen nog steeds ruimschoots boven de norm van 1,2.
2025-54	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 30 Investeringsagenda	Hoe wordt de overprogrammering van € 20 miljoen beheerst binnen het huidige afwegingskader?	Vóór het opstellen van elke voorjaarsnota en najaarsnota inventariseren wij welke projecten bestedingsgereed zijn, dus op korte termijn met de uitvoering kunnen starten en middelen nodig hebben. Dit relateren we aan de middelen die in de betreffende jaarschijf beschikbaar zijn. Mocht het zo zijn dat er op enig moment te weinig middelen beschikbaar zijn, dan zullen prioriteiten moeten stellen en één of meerdere voorstellen moeten doorschuiven naar een later jaar. In de praktijk is dit risico beperkt aangezien er altijd enkele projecten zijn die later dan gepland bestedingsgereed zijn, bijvoorbeeld door externe afhankelijkheden.
2025-55	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 31 Structureel beeld 2029	Wat zijn de risico's als de compensatie voor motorrijtuigenbelasting na 2029 wegvalt?	In de jaren na 2029 hebben wij de compensatie nog niet ingerekend aangezien we niet weten of we deze zullen ontvangen. Als wij deze niet zullen ontvangen is het een optie om minder aan de investeringsagenda te doteren dan in de jaren tot en met 2029, wat uiteraard ook betekent dat we minder zaken hierin kunnen programmeren in de jaren na 2029.
2025-56	SGP	Bladzijde 35 Landbouw	Vanwege capaciteitsproblemen bij het externe uitvoeringsloket (RVO) zijn de openstellingen voor Europese subsidies vertraagd. Inmiddels is begonnen met een inhaalslag welke doorloopt tot in 2026. Betekend vertraging van de subsidie dat initiatiefnemers eveneens vertraging oplopen en/of meer tijd krijgen om hun doelen te realiseren? Wanneer verwacht men 'bijgewerkt' te zijn.	De vertraging betekent dat initiatiefnemers pas later subsidie konden indienen dan aanvankelijk werd verwacht. De uitvoeringsperiode voor projecten is in het openstellingsbesluit gemaximeerd tot één jaar (aanschaf van machines, zonder vergunningstraject) of twee jaar (samenwerkingsprojecten. Het is voor initiatiefnemers mogelijk om een onderbouwd wijzigingsverzoek in te dienen voor uitstel tot uiterlijk 31 december 2028, als de uitvoeringsperiode niet lang genoeg blijkt te zijn vanwege onvoorziene omstandigheden. Vanaf 2026 verloopt de uitvoering weer volgens de originele planning.
2025-57	VVD	Bladzijde 37 Innovatie en transitie	Landfront Vlissingen, pilot Koudekerke. Kan beschreven worden wat dit 'project' inhoudt?	Het Erfgoed Deal project "Klimaatgeraamte Landfront Vlissingen" is een initiatief van de Provincie Zeeland en de gemeente Veere om militair erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog (de Atlantikwall) te herstellen en tegelijkertijd de waterhuishouding op Walcheren te verbeteren. Door een negatieve ingreep van de Duitsers, die een tankgracht aanlegden en zout en zoet water vermengden,

Beantwoording vragen najaarsnota 2025

				wordt door de aanleg van een kleilaag in de tankgracht een zoetwaterreserve gecreëerd voor sportvelden en wordt het militaire erfgoed toegankelijker en beleefbaar gemaakt. https://www.erfgoeddeal.nl/projecten/water-en-bodem/klimaatgeraamte-landfront-vlissingen
--	--	--	--	--